

Како је настала најпознатија српска крилатица: Само слога Србина спасава

12. фебруара 2018.

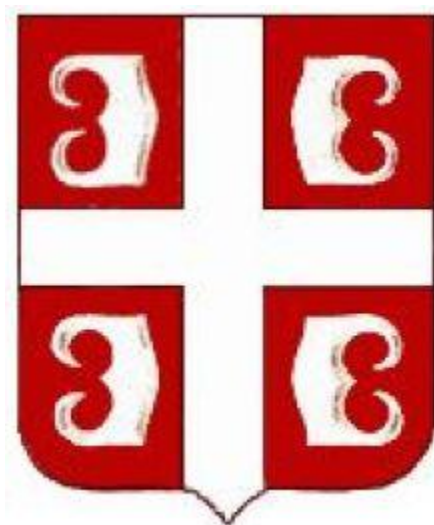
Изрека "Само слога Србина спасава" изведена из оцила српског грба живи у народу већ више од 150 година.

Пријатељима српског народа, који се борио за своје национално ослобођење и уједињење, ова крилатица није сметала.

Међутим, непријатеље који су се у политици према балканским народима држали правила "divide et impera" (завади, па владај), она је изазивала и огорчавала.

Старије генерације, оне из 19. века, биле су много толерантније и њих није плашила изрека изведена из српског грба.

Тузлански трговац Живко Црногорчевић у својим "Мемоарима" наводи да су под Турцима стари фратри живели у слози са Србима, што потврђује и следећим примером:

“Једно вријеме, 1873, дође овдје један фотограф Далматинац и много се свијета сликало. Тада је био овдје на парохији неки фра Августин Слишкових, те ти он, други парох из Брежака, трећи парох из Моранчана, и наши попови, а и ми, млади људи, у друштву и с нама Блашко Штитић, младић, Мићин унук, а више нас крупним словима написано: “Само Слога Србина Спасава”, те ти се тако сви фотографирамо са српском тробојницом, и сви смо платили по једну фотографију.”

Многи и наши и страни научници писали су о српском грбу – крсту са четири оцила у четири поља и двоглавим орлом. Из ових оцила, која су “прочитана” као ћирилично слово “С”, изведена је изрека: С(амо) С(лога) С(рбина) С(пасава). Ова крилатица настала је у 19. веку, у време нашег националног романтизма.

Њен аутор је Јован Драгашевић (1836-1915). Он је био официр, научник, утемељивач војне штампе у Србији и песник, кога је одушевила патриотска страна покрета Уједињене омладине српске. Сав у идејама националног ослобођења балканских народа од турске власти, он се активно укључио у припреме читаве једне генерације да оствари тежње својих потлачених сународника.

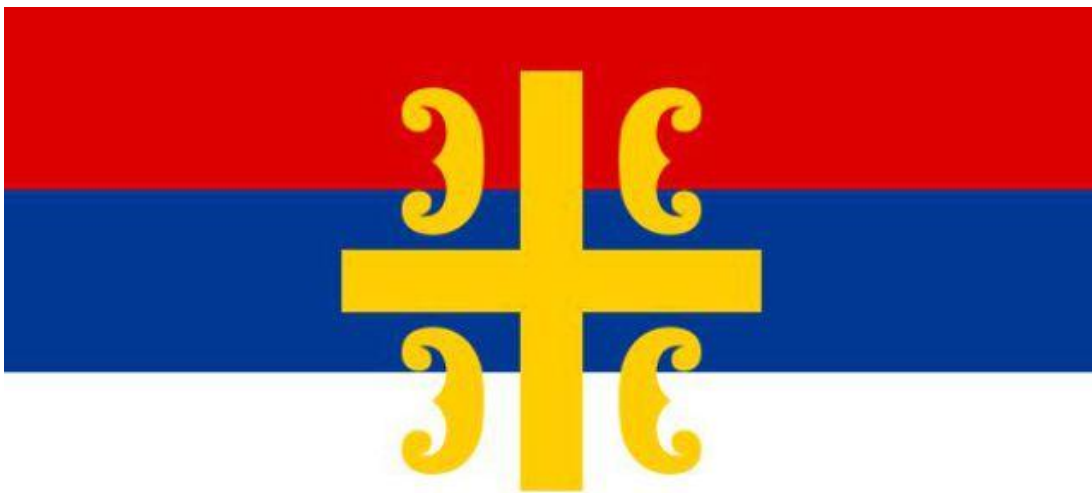

Драгашевић је био уредник “Војина”, листа завојничке науке, вештине и новости, а затим и “Ратника”, листа за војне науке, новости и књижевност. Био је и писац научних дела из географије и историје, али најпознатији је био као песник. Његове родољубиве песме штампане су 1860. и 1869. године, а међу њима најпознатије су: “Јека од гусала”, “Јован Курсула”, “Рајић на топу”.

Крилатица је прихваћена од народа, али се ускоро изгубило име њеног аутора. О њој се касније говорило као о народној песми и пословици.

То је заболело Јована Драгашевића и он, у једном писму Јовану Бошковићу (1834-1892) из 1891. године прекоревачки нови нараштај због заборавности и неблагодарности:

“Драги Имењаче, Пре неки дан у “Дн. Листу” бијаше некакав чланак, који је напред иставио мото: Само слога Србина спасава потписав испод тога: “срп, нар. песма”. На скоро иза тога изиђе у “Срп. Застави” чланак, који почиње са изреком “Само Слога Србина Спасава” говорећи да је то “срп. нар. пословица”. Не умем да ти кажем шта је значио мој смеј тада. Истина, мило бијаше ми, што се моја та изрека уноси у народне умотворине, али – и жао ми бијаше, да се моје лично од мене још за живота отима. Српска интелигенција за сваку изреку Шилерову или Гетеову... зна да је њихова, а изреку једног свог раденика не зна чија је!

Молим те, растумачи ми то, и кажи ми, да ли грешим, што ми је жао? Много што шта има од мене украденог и отетог, и ја сам увек оћутао, што сам рачунао да то спада у смерност, коју треба да имам; ал ево већ иде сувише далеко.”

Зато Драгашевић моли Бошковића да се то, “ако нађе да би ваљало”, некако стави до знања јавности, јер је он изгубио вољу да разговара “са овом генерацијом”. Тако нам је у овом писму сачувано сведочанство о аутору толико познате максиме “Само слога Србина спасава”.

Овај поклич имао је покретачку снагу у национално-ослободилачкој борби српског народа против спољног непријатеља, првенствено против Турака и Хабсбуршке монархије. То је уједно и историјско значење ове изреке.

(Извор: Лист „Задужбина“, број 11)

извор: Опанак